

Kontaktperson
Samhällsbyggnadsavdelningen
Jörgen Dehlin

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet
n.remisser.ff@regeringskansliet

Yttrande över remiss "Ett land att besöka" (N2017/07438/FF)

Länsstyrelsen Skåne har beretts möjlighet att lämna kommentarer på utredningen "Ett land att besöka. En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95)".

Sammanfattningsvis

Länsstyrelsen Skåne delar utredarens förslag i följande delar

- Vi ställer oss bakom utredningens mål att föreslå regeringen att föreslå riksdagen att fatta beslut om ett nytt övergripande mål för en hållbar turism och en växande besöksnäring. Ett fokus på hållbarhet ur de tre perspektiven ekonomi, social och miljö, som en helhet, känns viktigt och angeläget.
- Förslaget att regeringen tar fram en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring känns som en logisk operativ väg att nå de hållbarhetsmålen. Så även inrättandet av ett Nationellt Besöksnäringforum för utveckling, dialog och koordinering av den nationella strategin.
- Skåne är ett län med ett antal större urbana center och en omgivande landsbygd. Vi ser därför särskilt positivt på förslaget om ett uppdrag till Tillväxtverket, och en ekonomisk satsning, på hållbar destinationsutveckling genom samarbete mellan stad och landsbygd. Det komplementära förhållandet mellan stad och land måste utvecklas och ges prioritet. Utredningen pekar på de problem som uppstår i samband med hyperturism i städer. Det är därför viktigt att genom infrastrukturensatsningar etc. ge landsbygden förutsättningar för utveckling av sin besöksnäring. Inte minst när det gäller att stärka naturturismen, i samverkan mellan offentliga och privata aktörer.

- Att utredningen föreslår att Tillväxtverket ges i uppgift att utreda förutsättningarna för en bättre anpassning av kollektivtrafiken till besöksnäringens behov ser vi som mycket positivt. Att med kollektiva färdmedel kunna ta sig till olika besöksmål, framför allt på landsbygden, är centralt; inte minst ur miljö- och tillgänglighetsperspektiven.
- Att regeringen som en del i framtagandet av en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring formulerar och antar mål och i en delstrategi för utveckling av naturturism. Vi utvecklar dessa frågor nedan.

Länsstyrelsen Skåne delar inte utredarens uppfattning i följande delar:

- Utredningens förslag om en nationell strategi som sträcker sig fram till år 2030 känns alltför snäv. Vi skulle föredra en strategi i tre tidsintervall; kort (5 år), medel (10 år) och lång (20 år). Detta för att möjliggöra visionsarbete på såväl kort som längre sikt.
- Utredningens förslag om bildande av en ny nationell funktion med uppgift att utveckla innovation och kompetens i besöksnäringen känns som en onödig överbyggnad; oavsett om det sker i olika bolagsformer eller inom ramen för Tillväxtverkets uppdrag. Det nationella innovationsuppdraget finns hos Verket för Innovationssystem (Vinnova); och detta bör i så fall stärkas för att skapa utvecklingssynergier inom besöksnäringen. Detta konstaterar utredningen själva på andra ställen i texten. Besöksnäringen kan inte anses behöva ytterligare en organisationsstruktur för sin innovations- och kompetensutveckling.
- Vi delar inte utredningens slutsats att bildandet av en ny nationell funktion med uppgift att utveckla innovation och kompetens i besöksnäringen skulle gynna små- och medelstora företag. Tvärtom ser vi att detta skulle leda till en centralisering som primärt gynnar större och urbant belägna företag. För att skapa innovation och kompetensutveckling i SME-er behövs lokala och regionala satsningar snarare än centralisering. Här fungerar EU-programmet Leader som en bekräftelse på att detta är en modell som fungerar.

Definitioner

Avsnitt 2.2 bör kompletteras med definitioner avseende friluftsliv, ekoturism och naturturism. Sådana finns delvis i avsnitt 10.1 men bör samlas på ett och samma ställe och göras allmänt tillgängliga via webben. Att definiera friluftsliv, naturturism, ekoturism är viktigt med hänsyn till den framväxande besöksnäring/naturturism som innebär organiserade aktiviteter i naturmiljön främst inom skyddade områden. Här uppkommer idag kollisioner inom ramen för Länsstyrelsernas uppdrag att skydda natur och verka för att friluftslivsmålen får genomslag i samhället.

Digitaliserad besöksnäring med fokus på delnings- och plattformsekonomi

Länsstyrelsen vill lyfta problematiken kring att samhället går allt snabbare mot kontantlösa betalningsmedel, vilket kan vålla problem för besökare som vill betala med kontanter. Diskussioner kring problem och möjliga lösningar förs redan idag i den grupp som arbetar med regeringsuppdraget att bevaka tillgång till grundläggande betaltjänster, men Länsstyrelsen menar att frågan även borde vara central i alla sammanhang som rör besöksnäringen.

Utveckling, innovation och forskning

Som konstaterats ovan delar Länsstyrelsen inte utredarens ställningstagande och slutsatser gällande bildandet av en ny nationell funktion med uppgift att utveckla innovation och kompetens i besöksnäringen.

Vidare skriver utredningen att man föreslår *”att regeringen ger Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att tillsammans med Visit Stockholm/Stockholms stad samla länets kommuner, berörda regionala organ och besöksnäringen till ett gemensamt arbete med att utveckla samverkansstrukturer och ansvarsfördelning för arbetet med turism och besöksnäring i Stockholms län.”*

Utredningen skriver vidare att *”Länsstyrelsen i Stockholms län uppmärksammat utredningen på behovet av en starkare regional samverkan, utvecklade strukturer och samlande kraft. Avsaknaden av tydlig struktur och given ingång på regional nivå har också lett till att Stockholms län ofta hamnar utanför olika typer av nationell samverkan. Det gör det i sin tur svårare för andra regioner och destinationer i hela Sverige att koppla upp sig mot Stockholm och inleda samarbeten.”*

Vi ställer oss frågande till detta särskilda fokus på Stockholm och kan inte se någon anledning till att utredningen väljer att särskilja Stockholm organisatoriskt från andra delar av landet. Detta torde vara en fråga för det regionala utvecklingsansvaret.

Naturturism i skyddade områden och oskyddad naturmiljö

Länsstyrelsen delar utredarens förslag i kapitel 10. Naturturism är i grunden viktigt och positivt för samhället samt allmänhetens kunskaper om natur och miljö. För att naturturism som fenomen ska kunna betraktas som hållbar erfordras dock tydliga regler och strategier för hur den organiserade besöksnäringen i naturmiljöer ska bedrivas. Detta gäller både i skyddade områden och i oskyddade naturmiljöer, inte minst mot bakgrund av allmänhetens allt sämre kunskaper om allemansrättens skyldigheter och bevakelsegrunder.

Merparten av de statligt skyddade områden är skyddade med stöd av 7 kapitlet miljöbalken i syfte att skydda och värna biologisk mångfald. I vissa områden ingår även att tillgängliggöra områdena för friluftsliv, t.ex. vandring på markerade leder, övernattningsställda vindskydd. Med friluftsliv i statligt skyddade områden avses inte organiserade aktiviteter/tävlingar för hundratals personer inom MTB, orientering, löpning, ridning, motocross eller kommersiell verksamhet för klättring, slacklines, geocaching, naturcamp, tältläger etc. Förutom skador på de naturvärden och störning av känsliga arter som det statliga områdesskyddet har för avsikt att skydda uppkommer ett ökat markslitage på leder, nedskräpning, konflikter kring service, parkering, toaletter, vatten mm.

Länsstyrelsen ser positivt på möjligheten att se över Sveaskogs ägardirektiv så att dessa tydligt inkluderar uppdraget att utveckla ekoparker utifrån värden för naturturism, friluftsliv, kulturturism. Härvid skulle dessa naturmiljöer bättre kunna disponeras för organiserade aktiviteter/tävlingar och kommersiell verksamhet samtidigt som statens skyddade områden i form av nationalparker och naturreservat kan bevaras, vårdas och visas för det mer traditionella friluftslivet och dess värden för biologisk mångfald, grön infrastruktur och ekologi.

Länsstyrelsen vill understryka behovet av en nationell informationskampanj avseende allemansrätten, inte bara till målgruppen företag och organisationer inom besöksnäringen och aktivitetsarrangörerna utan även till allmänheten i gemen. Länsstyrelsen noterar ett stigande problem med lösspringande hundar i skyddade områden och fågelskyddsområden, även under häckningssäsong. Det finns tyvärr alltför många besökare i våra statligt skyddade områden som helt eller delvis åsidosätter gällande föreskrifter och anslag, knackar sten, plockar hotade arter, samlar marina fynd, slår läger utanför anvisade platser, gör sina behov var helst nöden uppstår, slänger skräp, spelar musik och betar sig allmänt vårdslöst. Härvid uppstår konflikter med de besökare som visar hänsyn och har tagit sig till det skyddade området för vandring, fågelskådning eller enbart vistelse i en ostörd och för alla sinnen avkopplande naturmiljö.

Länsstyrelsen välkomnar förslaget att låta Jordbruksverket ansvara för kunskap och information om särskilda förutsättningar för företagande inom fisketurism. Behovet av information gäller även markägare och naturvårdande instanser (länsstyrelsen, kommuner, regioner, stiftelser) så att gränsdragningen av och i vilken omfattning det är möjligt att nyttja skyddszoner, som ingår i landsbygdsprogrammets miljöersättningsystem, för passage, uppsättning av skyltar etc. inom ramen för vandrings- och kanotleder, fisketurism och liknande.

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektör Ola Melin och projektutvecklare Jörgen Dehlin, föredragande. I beslutet har även deltagit samhällsbyggnadsdirektör Peter Cavala, miljödirektör Annelie Johansson och enhetschef Kerstin Rietz.

Ola Melin

Jörgen Dehlin

Beslutet har bekräftats digitalt varför det saknar underskrifter.